

Giovannis behandlingshem/Giovannis stödboende

Verksamhetstid

1936–2007

Tidigare namn

Ungdomshemmen Giovanni d'Anastasy's minne, 1936–1997

Även kallade:

Giovanni d'Anastasy's ungdomshem för ynglingar

Giovanni d'Anastasy's ungdomshem för flickor

Giovannis ungdomshem

Ungdomshemmet Götgatan 71

Verksamhet och historik

Ungdomshemmen Giovanni d'Anastays minne, 1936–1970

Genom ett testamente den 26 juni 1858 förordade den svenske och norske generalkonsuln i Alexandria Giovanni d'Anastasy att 1/10 av hans kvarlåtenskap skulle tillfalla Stockholms stad för att användas till "milda stiftelser eller allmänna välgörenhetsinrättningar". Donationen uppgick 1937/38 till nästan 950 000 kronor. Den 18 maj 1936 beslöt Stockholms stadsfullmäktige utifrån en framställan från ungdomsnämnden (=barnavårdsnämnden) att för donationsmedlen att samma år inrätta två ungdomshem, ett för pojkar och ett för flickor. Ändamålet med hemmen var att ge fostran och vård till unga mellan 16 och 21 år med otillfredsställande hemförhållanden eller bristande social anpassning. Under tiden på hemmen skulle de unga själva bidra till sin försörjning genom att förvärvsarbete eller gå i utbildning. Hemmen förvaltades av en särskild styrelse bestående av fem ledamöter. Ordförande utsågs av stadskollegiet och övriga ledamöter av barnavårdsnämnden. Hemmet för flickor låg på Regeringsgatan 93A och hemmet för pojkar på Götgatan 71. Driftkostnaderna för hemmen bestreds med fondmedlen.

Ungdomshemmet på Götgatan utvidgade 1940 sitt platsantal från omkring 20 till omkring 40 ynglingar. Personalstaten bestod av föreståndare, en husmor, en assistent, en kokerska och två ekonomibiträden. Hemmet för flickor hade omkring 20 platser.

Den 1 december 1944 öppnades ett ännu ett hem för fondmedlen, ett ynglingshem i Liljeholmens gamla brandstation, på adressen Grönbrink 3. Det nya hemmet hade omkring 20 platser. Den 1 oktober 1946 öppnades ännu ett hem. Det var beläget på Johannesfredsvägen 38 i Ulvsunda och hade 12 platser (senare 11). Det fanns nu alltså fyra ungdomshem med namnet Giovanni d'Anastasy's minne, tre för pojkar och ett för flickor.

Från och med 1949 övergick Ungdomshemmen Giovanni d'Anastasy's minne till

barnvårdsnämndens förvaltning genom beslut i stadsfullmäktige den 20 december 1948. Efter övertagandet behöll endast de två ursprungliga hemmen Giovanni d'Anastasys namn. Grönbrink upphörde 1955 och verksamheten flyttade till det nya Högdalens ungdomshem.

Hemmet för flickor minskade efter bytet av styrelse sitt platsantal till 17 och omkring ett år senare fick även pojkhemmet färre platser, 35 stycken, som från 1962 minskats till 29. Samma år minskade även flickhemmet sitt platsantal – till 15.

Giovannis ungdomshem, 1971–1997

Vid bildandet av Stockholms läns landsting, "storlandstinget", 1971 fördes Giovanni d'Anastay's minne dit. Stockholms kommun behöll dock 180 kvadrat av fastigheten på Götgatan för natthärbärgesverksamhet kopplad till Ungdomsslussen. Efter en tid i landstingets regi lades flickhemmet på Regeringsgatan ner och kvar fanns bara det på Götgatan.

Vid slutet av 70- och början av 80-talet var platsantalet på Götgatshemmet tio. Man hade tio (senare nio) anställda, vilka utgjordes av föreståndare, biträdande föreståndare, psykolog, ett antal assistenter, en husmor, en kokerska samt en halv ekonomibiträdestjänst. Giovannis var ett så kallat öppet ungdomshem med inackordering där de unga fick olika typer av kurativ hjälp. Målgruppen var omhändertagna ungdomar i åldrarna 16 till 20 år. Boendet var kollektivt men ungdomarna hade egna rum. Från 1983 hade man ett samarbete med Bärby ungdomshem utanför Uppsala, och ungdomarna som placerades kom under de följande åren dels från Bärby, dels från kommunerna runt Stockholm enligt § 6 socialtjänstlagen (SoL) och lagen om vård av unga (LVU).

Platsantalet minskade efter hand och 1988 hade man endast sex platser. I början av 1990-talet knöts en träningslägenhet på samma våningsplan till verksamheten. Man arbetade aktivt för att de unga skulle ha meningsfulla aktiviteter både på institutionen och utanför. Man hade schemalagd tid för aktiviteter och uppmuntrade till sport, kultur och eget skapande. Både ungdomarna och de anställda hjälpte dessutom till med matlagning och skötsel av våningen.

När Stockholms stads socialnämnd bildade HVB (hem för vård och boende) Stockholm i april 1994 tog de över driften av en mängd behandlingshem från landstingets omsorgsnämnd, däribland Giovanni d'Anastasys minne, nu vanligen kallat Giovannis ungdomshem.

Antalet platser på hemmet utökades efter en tid från de sex till åtta och man åldersgruppen man riktade sig till var först 14 till 20 år, senare 15 till 20. De unga tilldelades två kontaktpersoner och individuell behandlingsplan. Personalstaten bestod nu av en föreståndare, en biträdande dito, samt 7,5 behandlingsassistenter. Verksamheten var dygnet-runt-bemannad med sovande jour. Vårdtiden var mellan ett

till tre år med möjlighet att prova på boende i träningslägenheten efter avslutad vårdtid.

Giovannis ungdomshem och Giovannis stödboende, 1997–2007

Under våren 1997 omstrukturerades verksamheten och namnet Giovannis bars åter av två verksamheter: Giovannis behandlingshem och Giovannis stödboende. De var belägna på olika våningar i fastigheten på Götgatan. Behandlingshemmet riktade sig nu enbart till flickor, med grava psykosociala problem som lett till självdestruktivitet, depressioner och självmordsförsök. Åldersspannet var det samma som tidigare. Grunden i behandlingsarbetet utgjordes av miljöterapi och i viss mån individual- och familjeterapi. Placeringarna gjordes enligt SoL § 6 eller LVU och man tog emot flickor från stadsdelarna och grannkommunerna. Man sålde platser till stadsdelsförvaltningarna och tog emot flickor som förmedlats via socialjouren inom resursförvaltningen och senare socialtjänstförvaltningen. Personalen bestod av tolv personer, huvudsakligen psykoterapeutiskt utbildade.

Stödboendet riktade sig med 13 platser till ungdomar av båda könen mellan 16 och 20 år som till stor del klarade av att ta eget ansvar, men som hade psykosociala problem och behövde socialt och pedagogiskt stöd. Ungdomarna fick inte ha pågående missbruk eller vara kriminella. De två enheterna hade gemensam budget och administration, och efter något år även samma institutionschef. 1999 organiserades stödboendet om och fem av platserna blev nu ett kollektivt boende och åtta blev träningslägenheter. Från 2001 riktade sig även stödboendet uteslutande till flickor, men förändrade i övrigt inte sin verksamhet i någon större utsträckning. De två verksamheterna hade även ett visst vårdssamarbete och stödboendet hjälpte till vid utslussningsarbetet.

I november 2002 omorganiserades Stockholm HVB barn och ungdom och institutionscheferna blev nu verksamhetsledare och fick ett så kallat verksamhetsområde att ansvara för. Detta ledde till att institutionschefen för BAS (Bromma arbets- och studiecenter) nu även blev chef för Giovannis stödboende. Verksamhetsområdet kallades "Ungdomar – pedagogiskt stöd, behandlings- och stödboende" och bestod av tre enheter: BAS – Bromma arbets- och studiecenter, BAS behandlingsboende och Giovannis stödboende. Giovannis behandlingshem fick å sin sida gemensam verksamhetsledare med Linggården i Gubbängen.

2003 bestämde socialtjänstnämnden att man skulle minska antalet platser för flickor inom HVB barn och ungdom. Därför gick Giovannis behandlingshem 2004 tillbaka till sex platser efter att ha haft åtta under några år. Man ändrade även inriktning på verksamheten och gav mera stöd till flickorna för att de skulle kunna lämna boendet på dagtid för arbete, studier eller annat. Man började nu också ta emot kortare placeringar, minskade boendeytan med hälften och personalstaten med två personer. Dessutom genomgick fastigheten ombyggnationer under året.

Eftersom Giovannis stödboende hörde till samma verksamhetsområde som BAS kom det allt mer att betraktas som en del av BAS, och i verksamhetsområdets verksamhetsberättelse för 2005 används benämningen "BAS – stödboende" för kollektivet, och träningslägenheterna nämns utan koppling till kollektivet. I kommunalkalendern för 2006 upptas fortfarande Giovannis stödboende som en egen enhet, inom verksamhetsområdet, men i praktiken fanns nu bara ett Giovannis – behandlingshemmet.

Under november 2006 stängde verksamhetsledaren Giovannis stödboendes kollektivverksamhet eftersom det ansågs vara en för farlig miljö för personalen och för att flickornas säkerhet inte kunde tryggas. Vid årsskiftet lades kollektivet ner permanent.

Behandlingshemmet flyttade i april 2007 till Bondegatan 40. Det riktade sig fortfarande till flickor i åldrarna 15 till 20 år, och det hade sju platser (senare sex) i egna lägenheter i en korridor. I samband med flytten fördes det över till BAS' organisation och blev en del av BAS – behandlingsboende tillsammans med pojkhemmet Saimagatan i Akalla. Namnet Giovannis används fortfarande men dess tid som egen verksamhet är över.

Källor

Ur Giovannis arkiv i SAF:s centralarkiv:

Personalärenden, 1975–1983

Anteckningar rörande historiken i svart pärm märkt "Från flydda dagar".

"Institutionspresentation" PM daterat c:a 1988–1990

"Giovannis boendeform" PM daterat 1994

Ulf Nilsson, rapport från kontaktbesök, 1988-11-14

Övriga källor:

Per Kristoffersson, tidigare arkivarie vid Sotf, anteckningar i databas

Socialtjänstförvaltningens förslag till tertialrapport 2007-04-30, diarienummer 201-0002/2007

Stockholms stadsarkiv, arkivbeskrivning för ungdomshemmen Giovanni d'Anastasys minne

Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde ungdomar – pedagogiskt stöd, 2004
Stockholms kommunalkalender, spridda år

Arkiv

Ungdomshemmen Giovanni d'Anastasy's minne är en egen arkivbildare hos Stockholms stadsarkiv. Arkivet innehåller huvudsakligen handlingar från åren före barnavårdsnämndens övertagande (1949). Det innehåller bland annat styrelseprotokoll, föredragningslistor, utgående handlingar, verksamhetsberättelser, diarium, matriklar och förteckningar över intagna, inventarieförteckningar, inkomna handlingar, ämnesordnade handlingar, fördelningsböcker, journaler, verifikationer, räkenskaper och statistik.

Även handlingar från ungdomshemmet Grönbrink och Högdalens behandlingshem finns i Stockholms stadsarkiv.

Stockholms landstingsarkiv har handlingar från Giovanni d'Anastasy's minne och Ulvsunda ungdomshem i sociala nämndens arkiv. Från den förra institutionen rör det sig om barnhemsjournaler och från den senare har man en inskrivningsliggare för åren 1968–1980 och enstaka övriga handlingar. Eventuellt har de även journaler i en samsorterad serie där institutionens namn inte alltid nämns. (e-post från Catarina Norell, arkivarie, landstingsarkivet 2009-02-17.)

I socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens centralarkiv finns handlingar från Giovannis behandlings- och stödboende och Giovanni d'Anastasy's minne (Giovannis ungdomshem). Handlingarna som är oordnade och oförtecknade innehåller bland annat: fotografiskt material, mötesanteckningar, rutinbeskrivningar, inventarieförteckningar, förteckningar över inskrivna, liggare och årsberättelser. Vidare finns där personakter som så småningom kommer att levereras till Stockholms stadsarkiv. Observera att uppgifter i arkivet kan vara belagda med sekretess enligt OSK kap. 26.

Inför förtecknandet bör man betänka att Giovannis sista år är något problematiska ur arkivsynpunkt, eftersom det inte alltid är helt klart var man skall dra gränsen för när Giovannis verksamheter skall betraktas som egna arkivbildare och när dess handlingar bör föras till BAS' arkiv. Beträffande Giovannis stödboende, som lades ner 2006, anser jag inte att dess handlingar bör höra till BAS, trots att verksamheten under sin sista tid verkar ha betraktats som en del av BAS. Skälen är att stödboendet enligt Stockholms kommunalkalender aldrig organisatoriskt var en del av BAS (även om det framställs så i verksamhetsområdets verksamhetsberättelser) och att det lades ner kort efter att det blivit del av samma verksamhetsområde som BAS. Det skulle bli ottydligt om man förtecknade stödboendets sista år ihop med BAS istället för att hålla ihop dess handlingar, anser jag.

För Giovannis behandlingshem är saken enklare. Här finns en tydlig brytpunkt för när verksamheten upphörde som egen enhet och blev en del av BAS, nämligen vid flytten till Bondegatan 40 i april 2007. Därför menar jag att handlingar som uppkommit före flytten bör förtecknas ihop med övriga handlingar från Giovannis medan de som uppkommit efter flytten bör föras till BAS' arkiv. Efter flytten förefaller det mest logiskt att betrakta arkivbildningen för Giovannis som avslutad. Givetvis kan information rörande Giovannis äldre verksamhet även finnas i BAS' arkivhandlingar.

Om det är möjligt bör man vid förteckningen skilja på de två verksamheterna Giovannis stödboende och Giovannis behandlingshem. Behandlingshemmet var en direkt fortsättning på Giovanni d'Anastasys minne (ungdomshemmet) och beroende på materialets karaktär kan man antingen förteckna ungdomshemmet och

behandlingshemmet som en arkivbildare och stödboendet för sig, alternativt göra en förteckning för ungdomshemmet (fram till omorganisationen 1997), en för behandlingshemmet och en för stödboendet.

Huvudmän

Stockholms stad, barnavårdsnämnden, 1936–1970

Stockholms stads landsting, 1971–1994

Stockholms stad, socialnämnden, 1994–1996

Stockholms stad, resursnämnden för skola och socialtjänst, 1997–1998

Stockholms stad, socialtjänstnämnden, 1999–2006

Anders Hedman, arkivarie, 2009-12-23